

OPONENTSKÝ POSUDOK

habilitačnej práce ThLic. PaedDr. PhDr. Gabriela Genčúrová, PhD.: KRESTĀNSKĀ
PANSOFIA JĀNA AMOSA KOMENSKĚHO. Náčrt vybraných teologických tém
v pansofických spisoch Consultatio catholica

odbor habilitačného konania a inauguračného konania: Katolícka teológia

Habilitační práce Gabriely Genčúrové se soustředí na reflexi teologie Jana Amose Komenského v části jeho *Obečné porady o nápravě věcí lidských* (Porady), konkrétně v Pansofii. Hlavní význam a přínos takto vybraného či koncentrovaného zájmu tkví v tom, že sekundární komeniologické spisy se od objevení textů Porady soustředily především na filosofickou, historickou či didaktickou stránku Komenského díla, nikoli na oblast teologickou, přičemž právě ta byla pro Komenského i podle jeho vlastních slov oblastí základní. Dosud bylo a je jen málo teologů, kteří se systematicky zabývají analýzou Komenského díla. Předkládaná práce je tak jednou z mála, které se snaží tuto badatelskou mezeru doplněním napravit.

Koncentrace či omezení na zmíněné Komenského dílo v rámci jeho rozsáhlé publikační činnosti představuje vhodnou volbu, přestože bychom jistě našli mezi dalšími Komenského spisy i ty navýsost teologické. Díky postupné analýze pansofických světů totiž mohla být – a skutečně v předkládané práci i byla – Gabrielou Genčúrovou ukázána rozmanitost teologických oblastí, jimž se Komenský ve svém díle věnoval. Stranou tedy nezůstala reflexe teologické nauky o stvoření, pádu ani vykoupení, přičemž eschatologická perspektiva je rovněž interpretována.

Domnívám se, že sama autorka by při opětovném pečlivém čtení svého spisu objevila některé překlady a chyby, hojněji se vyskytující při přepisu latinských či řeckých výrazů, ale i chyby při převodu z češtiny do slovenštiny, kdy občas došlo k posunutí smyslu či přinejmenším ke zmatení čtenáře (šlo-li například o interpretaci sebelásky a jejího významu pro ctnosti a neřesti namísto českého vyjádření „Ctnosti tehdy, máme-li ji [sebelásku] v sobě správnou, a neřesti tehdy, máme-li ji pokřivenou.“ o slovenský převod na: „Cnosti vtedy, ak ju [sebalásku] máme v sebe nesprávnou a neresti vtedy, ak ju máme pokrivenú“ – s. 109). Na jiném místě by bylo vhodné více využít kritický aparát (vysvětlivky), jímž byla Porada v českém vydání opatřena, aby mohly být i některé Komenského chyby opraveny, například jedná-li se o Komenského chybné připsání určitého výroku tomu či onomu autorovi, který jím ve skutečnosti nebyl (případně naopak pravdivost daného výroku vyvracel – srov. pozn. 47 na s. 253 v Komenského Poradě, svazek II).

To nemění nic na tom, že předkládaná práce je ve vědecké teologické oblasti vítaná, důležitá a přináší jasné důkazy o tom, že Komenský si zaslouží i jako teolog být i nadále promýšlen a jeho dílo podrobováno kritické analýze. Již na vydání Komenského Porady pracovala celá řada odborníků z různých oborů, přičemž vydavatelé sami upozornili, že by bylo vhodné, vzhledem k tomu, kolika oborů se Komenského dílo týká, získat k ediční práci na vydání odborníků ještě více. Gabriela Genčúrová v práci prokázala, že je schopna promýšlet Komenského dílo z teologické perspektivy. Právě toto je perspektiva, která byla Komenskému nejbližší a z níž je třeba i nadále na Komenského odkazu spolupracovat zejména.

Vyjadřuji své přesvědčení, že práce Gabriely Genčúrové naplnila stanovené cíle, byla vypracována vhodnými metodami, svým obsahem obohacuje teologickou reflexi a není plagiátem (na základě protokolu o kontrole originality). Zároveň si dovoluji vyjádřit potěšení

nad prací Gabriely Genčúrové, že se ujala spoluodpovědnosti za toto teologické dědictví. Věřím, že i zodpovězením následujících otázek se prokáže vědecký přínos pro oblast teologie, které může nabídnout Gabriela Genčúrová skrze výsledky studia a promyšlenou interpretaci Komenského díla.

Otázky k obhajobě:

- 1) Prosím objasněte v práci zmíněnou synkritickou metodu J. A. Komenského. Navrhněte v jakékoliv konkrétní oblasti teologie její možnou aplikaci.
- 2) V čem spočívala charakteristika mosaické neboli mojžíšovské fyziky? Jaké uplatnění by mohla nalézt v dnešní teologii?

Záver :

Odporúčam, aby ThLic. PaedDr. PhDr. Gabriele Genčúrovej, PhD. v zmysle § 76 Zákona č.131/2002 Z.z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, a v súlade s Vyhláškou č. 246/2019 Z.z. o postupe získavania vedecko-pedagogických titulov a umelecko-pedagogických titulov docent a profesor, po úspešnom vypracovaní habilitačnej práce a po úspešnom absolvovaní habilitačného konania v odbore habilitačného konania a inauguračného konania: Katolícka teológia, **bol** udelený vedecko-pedagogický titul “docent“ (v skratke “doc.“).

V Prahe dňa 6. 2. 2025

doc. PhDr. Zuzana Svobodová, Ph.D.
meno, tituly, podpis oponenta